

KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

I Š V A D A
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS2021-09-03 Nr. 1
Kelmė

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 57-2297) 16 straipsnio 2 dalies 5 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 patvirtinta Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 patvirtintomis Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, nustatė Tarnybos veiklos sričių atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytiems kriterijams ir įvertino sritis, kuriose pagal nurodytus kriterijus gali egzistuoti didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. 2021 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas. Analizuotas laikotarpis nuo 2020-06-01 iki 2021-08-31.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko: Kelmės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos vyriausioji specialistė Agnė Bagdonienė, vadovaudamasi Savivaldybės kontrolieriaus 2020-03-23 įsakymu Nr. V-6. Vykdamas Korupcijos prevencijos įstatymą¹, įstaiga turi nustatyti ir įvertinti savo vykdomos veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, t.y. nustatyti korupcijos priežastis ir sąlygas bei imtis būtinų priemonių nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti ir korupcijos pasireiškimo tikimybei sumažinti. Kokia tvarka tai turi būti atliekama nustato Vyriausybės patvirtinta Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka² ir STT direktoriaus įsakymu patvirtintos Valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijos. Įstaigoje nustatyti korupcijos prevencijos etapai:

- a) korupcijos priežasčių ir sąlygų nustatymas;
- b) priemonių, kurių būtina imtis nustatytoms korupcijos priežastims ir sąlygoms pašalinti, parinkimą;
- c) priemonių korupcijos priežastims ir sąlygoms pašalinti įgyvendinimas;
- d) vertinimas, ar įgyvendintos priemonės pašalina nustatytas korupcijos priežastis ir sąlygas.

Atsižvelgiant į veiklos sričių atitiktį kriterijams, numatytiems Korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 3 d., korupcijos tikimybės nustatymas atliekamas Kelmės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos veiklos srityse:

- a) kitų subjektų priežiūra teisės aktų nustatytoje srityse,

¹ Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, 6 str. 2 d.

² Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, II ir III skyriai.

- b) viešųjų pirkimų organizavimas ir vykdymas,
- c) konkursų į valstybės tarnautojo pareigas.

1. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas atliekamas įvertinus Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos sričių atitiktį Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nurodytiems kriterijams:

1.1 *Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės pagal kriterijų – padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.*

Per analizuojamą laikotarpį Tarnyboje nebuvo užfiksuota korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų, kitų tapataus pobūdžio, bet mažiau pavojingų teisės aktų pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, tarnybinė (drausminė) ar kitokia atsakomybė.

1.2. *Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės pagal kriterijų – pagrindinės funkcijos yra kontrolė ar priežiūros vykdymas.*

Pagrindinė Tarnybos atliekama funkcija yra prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnyba, vykdydama šias funkcijas atlieka išorės ir finansinius auditus savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse, kasmet teikia savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimus priimti reikalingas išvadas dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas, rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti koncesijos konkurso sąlygas ir pagrindines koncesijos sutarties sąlygas, savivaldybės tarybai nustačius konkurso etapus iki koncesijos sutarties pasirašymo, rengia išvadą galutiniam koncesijos sutarties projektui, rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti viešųjų pirkimų sąlygas, būdą ir pagrindines sutarties dėl partnerystės su privačiais subjektais, sąlygas, rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl skolininkų ir skolininkų, už kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, ūkinės ir finansinės būklės, taip pat dėl iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų, teikiamų paskolų ir valstybės garantijų teikimo, paskolų naudojimo pagal tikslinę paskirtį ir paskolų gražinimo.

Įvertinus šias funkcijas, darytina išvada, kad Tarnybos veiklos sritis atitinka šį kriterijų ir gali būti priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

1.3. *Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pagal kriterijų – atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.*

Tarnybos valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė gana išsamiai reglamentuota teisės aktuose (Tarnybos nuostatuose, valstybės tarnautojų pareigybių aprašymuose, valstybės tarnautojų tarnybinės etikos kodekse, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, vidaus darbo tvarkos taisyklėse bei pan.

Įvertinus šias aplinkybes, darytina išvada, kad šio kriterijaus požymių Tarnybos veikloje nenustatyta.

1.4. *Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pagal kriterijų – veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu.*

Tarnybos veikla nėra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių teisių suteikimu ir

apribojimu. Todėl darytina išvada, kad Tarnybos veikla neatitinka šio kriterijaus požymių.

1.5. Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pagal kriterijų – daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos įstaigos patvirtinimo.

Tarnyba priima sprendimus susijusius su turto įsigijimu. Vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymu, Tarnybos viešųjų pirkimų taisyklėmis, kuriose nustatyta viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarka, apibrėžtos pirkimų vykdytojų atsakomybės ribos. Tarnyba vykdo tik mažos vertės viešuosius pirkimus.

Įvertinus šias aplinkybes, darytina išvada, kad Tarnybos veikloje šio kriterijaus požymių nenustatyta.

1.6. Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pagal kriterijų – naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.

Tarnybos (jos valstybės tarnautojų) veikla nėra susijusi su informacijos išslaptinimu ar išslaptinimu, išslaptintos informacijos naudojimu ar jos apsauga, Tarnybos darbuotojai nėra išslaptintos informacijos rengėjai ar gavėjai. Todėl Tarnybos veikla neatitinka šio kriterijaus požymių.

1.7. Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pagal kriterijų – anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.

Tarnybos veikla šio kriterijaus neatitinka, nes Specialiųjų tyrimų tarnyba nėra atlikusi korupcijos rizikos analizės Tarnyboje ir nėra pateikusi išvados dėl korupcijos rizikos analizės.

2. Tarnybos veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimas.

Atsižvelgiant į tai, kad tam tikra apimtimi Tarnybos veikla atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 2 punkte nurodytą kriterijų – „Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“, Tarnybos veikla analizuojama detalai, siekiant įvertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę.

Pagrindinė Tarnybos atliekama funkcija yra prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai išteklių. Tarnyba, vykdydama šias funkcijas atlieka išorės ir finansinius auditus savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse, kasmet teikia savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimus priimti reikalingas išvadas dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas, rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti koncesijos konkurso sąlygas ir pagrindines koncesijos sutarties sąlygas, savivaldybės tarybai nustačius konkurso etapus iki koncesijos sutarties pasirašymo, rengia išvadą galutiniam koncesijos sutarties projektui, rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti viešųjų pirkimų sąlygas, būdą ir pagrindines sutarties dėl partnerystės su privačiais subjektais, sąlygas, rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl skolininkų ir skolininkų, už kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, ūkinės ir finansinės būklės, taip pat dėl iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų, teikiamų paskolų ir valstybės garantijų teikimo, paskolų naudojimo pagal tikslinę paskirtį ir paskolų grąžinimo.

Tarnybos kompetencijai priskirtas funkcijas vykdo Tarnybos valstybės tarnautojai,

vadovaudamiesi:

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu,
- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu,
- Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu,
- Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu,
- Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu,
- Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu,
- Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu,
- Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymu,
- Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymu,
- Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymu,
- Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu,
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintomis Savivaldybių skolinimosi taisyklėmis,
- Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymu,
- Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu,
- Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymu,
- Tarnybos nuostatais, Tarptautiniais audito standartais,
- Lietuvos Respublikos kontrolieriaus patvirtintais: Valstybinio audito reikalavimais, Finansinio ir teisėtumo audito vadovu, Veiklos audito vadovu.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas nustato pagrindinius principus, kuriais grindžiama Tarnybų veikla: nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo, profesionalumo.

Visos Tarnybų atliktų auditų ataskaitos ir išvados teikiamos audituotiems subjektams, savivaldybės merui, savivaldybės administracijos direktoriui bei savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui. Auditų ataskaitos ir išvados skelbiamos savivaldybės interneto svetainėje www.kelme.lt. Tarnybos atlikto savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio bei savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo audito duomenys teikiami Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei, jos nustatyta forma ir terminais.

Tarnybos valstybės tarnautojų pasiekti ir planuojami rezultatai atsispindi kasmetinėse tarnybinės veiklos vertinimo išvadose. Tarnybos valstybės tarnautojai už savo veiklą atskaitingi Savivaldybės kontrolieriui.

Korupcijos pasireiškimo tikimybę mažina tai, kad Savivaldybės kontrolierius 2016-08-31 įsakymu Nr. V-8 patvirtino Kelmės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos atliekamų auditų kokybės užtikrinimo aprašą, kuriame nustatė atliekamų auditų kokybės užtikrinimo procedūras. Auditų kokybės užtikrinimo sistemą sudaro auditų priežiūra ir peržiūra. Organizuojant ir prižiūrint auditą Savivaldybės kontrolierius turi užtikrinti, kad auditoriai, prieš pradėdami auditą, pasirašytų nešališkumo ir nepriklausomumo deklaracijas, o paaiškėjus aplinkybėms, dėl kurių gali būti pažeistas kurio nors auditoriaus nepriklausomumas ir nešališkumas, spręsti su tuo susijusius klausimus, kad būtų išvengta nepriklausomumo ir nešališkumo pažeidimų ir interesų konflikto.

Siekiant efektyviai atlikti pavestas funkcijas, kiekvienų metų darbų mastas nustatomas savivaldybės kontrolieriaus tvirtinamame metiniame veiklos plane, kuris apima:

- ❖ Audito programą, kuri sudaryta pagal įstatymais ir kitais teisės aktais pavestų

atlikti auditų ir reikšmingų ir rizikingų audituotinių programų, sričių, asignavimų valdytojų vertinimo;

- ❖ Auditus, suplanuotus audito programoje;
- ❖ Išvadas, vykdančią biudžeto politikos kontrolės funkcijas;
- ❖ Kitus darbus, skatinant teigiamą ir veiksmingą poveikį į rezultatus.

Tarnybos veiklos planas sudaromas taip, kad būtų įgyvendintos visos įstatymais ir kitais teisės aktais pavestos funkcijos bei apimtos rizikingiausios veiklos sritys. Į audito programą įtraukiami auditai, atsižvelgus į savivaldybės strateginius tikslus, įvertinus valdomų lėšų bei turto dydį, tarybos komitetų pasiūlymus bei kitą informaciją. Veiklos plane išskirtinis dėmesys skiriamas procedūroms, užtikrinančioms Tarnybos darbuotojų profesinės etikos, viešųjų ir privačių interesų derinimo, konfidencialumo ir nešališkumo reikalavimų laikymąsi.

3. Išvada dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Įvertinus Tarnybos veiklą pagal kriterijų „Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“, formaliai šio kriterijaus požymių Tarnyboje yra, tačiau atsižvelgiant į išdėstytus teisės aktus ir išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė Tarnyboje yra minimali.

Išanalizavus korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimo medžiagą nebuvo pateikta siūlymų dėl korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo.

Vyriausioji specialistė

Agnė Bagdonienė

